

Imenitna je izjava moža, ki je bil časih organist in je za denar prepeval — plačana duša. Iz tega se vidi, kako poniževalno, zaničljivo in ostudno obdeluje učitelje organista, ki se trudijo, da bi ustregli ljudstvu ter prihranili s tem večjih stroškov za stalnega organista. Učitelj organist je plačana duša, če v cerkvi orgla in poje — to je treba pribiti. Kaj pa duhovniki po naših cerkvah, mar oni delajo zastoj? Niti očenaša ne zmoliijo za umrle duše, če niso plačani, še manj kaj drugega. Kako se pustijo ti gospodje plačati za vsako malenkost še čez določeno mero, to vemo mi, o tem bi se dalo jako veliko govoriti in pisati. O drugi priliki bomo navedli razna dejstva, za danes pribijemo le toliko, da pozna naš kmet te gospode prav dobro, kako se jih mora plačati.

Učitelju organistu očitati krvavo zaslužene borne krone za velikanski trud, je navadna klerikalna podlost. — Vse to se je klerikalizem nalogal z namenom, da jemlje učitelju ugled in spoštovanje pri ljudstvu. Ker je naše ljudstvo verno, naredimo učitelja za brezverca, ki meče Boga iz šole, to bo izdalo sedaj o volitvah, ljudstvo ga ne bo poslušalo, zato bo šlo za nami — brezverno učiteljstvo ostane na cedilu! — To je najlepši dokaz resničnosti klerikalnega gesla „Namen posvečuje sredstva“. To je res katoliško delo našega vrlega klerikalizma, ponosen sme biti na tak smrad iz pekla.

On se kar očitno dela norea iz Boga, ko jemlje učiteljstvu vero vanj ter usiljuje ljudstvu krive nazore zaradi sebičnosti. In tak duhovnik, ki piše take podlosti, še trdi, da je katoličan, vodnik našega vernega ljudstva? Lopov je, krivoverec brez najmanjšega verskega čuta, plačana duša za laž in obrekovanje, ki mašuje in uživa vsak dan Boga z zavitimimi očmi proti nebu. Svoje delo opravlja iz navade in za plačo kot navaden obrtnik. Mi ostanemo pri svoji trditvi: kdor piše take pohujšljive lopovščine, je krivoverec — tak naj ne jemlje posvečene hostije v svoje ostudne in od peklenskega smradu umazane roke, ker dela s tem božji rop! Vera nas uči, da se mora krivica poravnati; kdor bližnjega oškoduje na časti in imetju, mora to vrniti! Ali nam bo klerikalizem kdaj vrnil našo čast in naše imetje, ki nam ga je ukradel z zavlačevanjem regulacije plač?

Tega ne bo nikdar naredil, ker ne veruje v Boga ne v hudiča — dela njegova pričajo, da je krivoverec.

pridobiti za šolo. V tej točki sem posnemal Hrvate. Ti imajo društvo sv. Jeronima, ki je slično naši družbi sv. Mohorja. To društvo je bilo že pred 30 in več leti izdalo knjigo „Učitelj Dobrašin“, v kateri pisatelj hrvaški in pesnik Trnski v obliki povesti opisuje plodonosno delovanje učitelja na kmetih. Želel sem, da bi ta knjiga izšla v slovenskem prevodu in bila prikrojena za slovenske razmere. Spisal sem to delce jaz v jako okrajšani in preurejeni obliki. Ker pa nisem mogel dobiti založnika, sem jo priobčil najprvo v „Slov. učitelju“ in iz njega preskrbel na svoje stroške 1000 ponatiskov, ki sem jih skoro vse brezplačno razdelil med narod, in to največ med kmete v Ljutomerski okolici.

Te dni sem čital v nemškem listu „Die Woche“, da šolsko izpričevalo najbolj veže šolo in dom. To je res. Pa še nekaj je, kar deluje tudi kaj dobro v tem obziru. Mislim namreč, da so izvrstna vezila tudi konecletna tiskana šolska poročila. Četudi niso ta poročila v nobenem šolskem zakonu ali ukazu predpisana, vendar sem jaz kot šolski voditelj v teku svojih 37 let, kar sem služboval, izdal kakih 30 teh poročil, in to v Ljutomeru menda sedem čisto slovenskih, v Krškem pa menda kakih 23 slovensko-nemških. Da pa slovensko-nemška poročila nemškim nad-

Dopis v „Domoljubu“ št. 3 ni kot blisk z jasnega neba zadel učiteljstva, ker je na take podlosti vajeno že od pamtiveka. Dokaz: lece po naših cerkvah in klerikalno časopisje. Klerikalizem je grozno ponosen na število svojih naročnikov, zaraditega mu povemo resnično dogodbo ravno glede na famozni dopis v št. 5. Po nekem končanem volilnem zaupnem shodu dr. Šusteršiča so prišli razni klerikalni veljaki v gostilnico, kjer je bil neki naš tovariš in sotrudnik. Ker je bilo pri zaupnem shodu govorjenje tudi o učiteljskih plačah po navadnem receptu, da naj plača učiteljstvo, kdor ima dobiček od šole: višji uradniki in večji posestniki, se je vnel živahen razgovor. Naš tovariš je trdil, da se ne bodo na ta način nikdar uravnale učiteljske plače, ker je državni zakon taki razdelitvi davkov nasproten; predelati bi se moral poprej državni zakon.

Preden pride do tega, bo sedanje učiteljstvo že vse pomrlo za lakotjo. Sploh pa je vaša stranka zoper šolo in učiteljstvo, doktor Šusteršič sam imenuje sedanje šolo prokletstvo za naš narod. Zadnji „Domoljub“ imenuje vse učitelje brezverce, ki hočejo vreči Boga iz šole in ki pohujšujejo ljudi v cerkvi in drugod. — Nato odgovori jako veljaven mož: „Mi spoznamo, da je šola neobhodno potrebna. Učitelji morajo biti primerno plačani za svoj trud. Ta kruh je krvavo zaslužen, jaz ne bi bil za učitelja za ves svet. Ako se vam ne bodo plače kmalu uravnale, govorili bomo pa drugače. Kar se tiče pa „Domoljuba“, ne ozirajte se nanj prav nič, ta je čenča za babe in otroke! Buren smeh in pritrdjevanje prisotnih je potrdil govornikovo izjavo. Govornik je osebno znanec in častilec dr. Žitnika kot odgovornega urednika „Domoljuba“, zato je ta izjava tem občutnejša. „Domoljub“ se drži pokonci največ zaradi povesti in nizke cené, njegove politiske zadeve pa obsojajo njegovi naročniki sami. Zato še enkrat izjavljamo, da ni list za „babe“ kot blisk iz jasnega zadel nas, marveč naš odgovor je zadel neumno babje čenčanje kot blisk. Sapo mu je zaprlo tako, da ne more več ziniti. — Babji krivoverec je morališko ubiti!

Novi šolski zakon na Ogrskem.

== Dokaj vetra je zbudil in ga še zbuja novi šolski zakon na Ogrskem, ki ga je predložil državni zbornici minister Apponyi.

V današnjem članku hočemo podati le suho ogrožje onega dela šolskega predloga Apponyjevega, ki se tiče ureditve učitelj-

zornikom in glavarjem in deželnim predsednikom in šolskim referentom niso ugajala, to mi radi verujete!

Pred 30 leti je bilo slabo preskrbljeno s slovenskimi pedagoškimi in metodiškimi knjigami. Šolska časopisa „Tovariš“ in „Slov. učitelj“ (moj) sta pač prinašala vzgojeslovne in metodiške obravnave; pozneje se je v tej zadevi odlikoval „Popotnik“, ki je ostal v tem smislu dosleden do danes. Zato gre njegovemu uredniku in njegovim sotrudnikom vsa čast. Ker nismo imeli metodiških knjig, sem bil jaz spisal nekaj malega o tej stroki, n. pr. „Prvi poduk“, t. j. navodilo za podučevanje na prvi stopnji ljudske šole, v prvem šolskem letu. Sam se nisem upal založiti knjige, ker je zaloga knjig draga in ker se knjige prodajo težko; zato sem pridobil Bambergga, ki jo je bil založil še-le potem, ko sem mu preskrbel klišeje od firme Tempsky v Pragi brezplačno. Po knjigi so učitelji - začetniki segli radi, in vsem učiteljem je služila dobro, zlasti pa tistim, ki so poučevali v prvem razredu. Odkar so pa začeli marljivi slovenski pedagogi in pisatelji spisivati učne slike za prve razrede, ni bilo to navodilo več tako potrebno; zato Bamberg ni izdal še drugega natiska, čeravno mu menda od prvega ni ostalo veliko izvodov. (Dalje.)

skih plač, a prilično pa se ozremo še na ostali del tega predloga. Prvi del novega šolskega zakona deli vse učiteljstvo v dva dela, in sicer v učiteljstvo državnih šol in v učiteljstvo verskih, oziroma občinskih šol. — Učiteljstvo državnih šol je všteto med državne uradnike, torej je uvrščeno v status državnih uradnikov, a ostalo učiteljstvo, tedaj verskih in občinskih šol, je uvrščeno v status deželnih (köziszt-viselő) uradnikov.

Učiteljstvo državnih šol je razvrščeno v tri dele. V prvi skupini je ono učiteljstvo državnih šol, ki slušbuje v mestih, ki pripada v prvi in drugi davčni razred. V drugo skupino všteta je ono učiteljstvo, ki slušbuje v mestih tretjega razreda, a v tretji skupini so oni učitelji, ki slušbujejo v mestih četrtega razreda, oziroma v mestih, ki niso všteta v nikak razred.

Plača teh razredov je torej sledeča:

Število službenih let	1.	2.	3.	Stanarina
	s k u p i n a			
	k r o n e			
Temeljna plača . . .	1200	1100	1000	Stanarina je enaka stanarini državnih uradnikov X činovnega razreda. — Učiteljstvo tretje skupine dobiva 200 kron stanarine.
Po preteku 5 let . . .	1800	1500	1400	
" " 10. " . . .	1800	1700	1600	
" " 15. " . . .	2000	1900	1800	
" " 20. " . . .	2200	2100	2000	
" " 25. " . . .	2400	2300	2200	
" " 30. " . . .	2600	2500	2400	

Razen teh dohodkov dobivajo posebno dobri učitelji in dobre učiteljice naslov ravnatelja, oziroma ravnateljice in še osebno doklado letnih 200 kron, ki se uračunavajo v pokojnino.

Učitelji-voditelji dobivajo na šolah, kjer slušbuje 3—6 učnih oseb, 200 kron doklade, a na šolah, kjer je 7—10 učnih oseb, 300 kron doklade, poleg tega še 400 kron opravnine.

V pokojnino se štejejo vsa dosedanja doslužena leta, a petletnice se štejejo od l. 1893.

Učiteljstvo občinskih, oziroma verskih šol je istotako razdeljeno v tri skupine, in sicer:

Število službenih let	1.	2	3.	Stanarina
	s k u p i n a			
	k r o n e			
Temeljna plača . . .	1200	1100	1000	Enaka stanarini državnih uradnikov.
Po preteku 5 let . . .	1400	1300	1200	
" " 10. " . . .	1500	1400	1300	
" " 15. " . . .	1600	1500	1400	
" " 20. " . . .	1800	1700	1600	
" " 25 " . . .	2000	1900	1800	
" " 30. " . . .	2200	2100	2000	

Vzdrževalci občinskih, oziroma verskih šol lahko zvišajo učiteljstvu plačo tako, da je enaka plači državnega učiteljstva. Država je tudi voljna, posebno dobrim, izvrstnim učiteljem plačevati osebno nagrado 200 kron, ki se šteje v pokojnino.

Plača, ki jo dobivajo učitelji verskih šol za orglanje, se všteta tudi v pokojnino.

Iz naše organizacije.

Kranjsko.

Slovenska Šolska Matica. Odbor „Slovenske Šolske Matica“ je imel dne 24. marca 1907 ob 3. uri popoldne v konferenčni sobi c. kr. I. drž. gimnazije v Ljubljani svojo sejo, ki so se je udeležili: predsednik Henrik Schreiner in odborniki: dr. Janko Bezjak, Viktor Bežek, Jakob Dimnik, Hinko Druzovič, Franc Finžgar, Franc Gabršek in Andrej Senekovič ter urednik dr. Josip Tominšek.

I. Odbor se konstituira per acclamationem naslednje: podpredsednik: dr. Janko Bezjak, tajnik: Franc Gabršek, blagajnik: Andrej Senekovič, knjižničar Jakob Dimnik.

Predsedniku bo pomagal pri poslovanju v Mariboru odbornik Hinko Druzovič.

II. Tajnik Franc Gabršek prebere zapisnik zadnje odbo-rove seje z dne 27. decembra 1906, ki se odobri. Takisto se odobri zapisnik III. obnovega zbora z dne 27. decembra 1906.

III. Tajnik poroča o kurentnih rešitvah izza zadnje odbo-rove seje, ki se vzamejo odobruje na znanje. Takisto se vzame na znanje, da je poverjenstvo za Dunaj začasno prevzel dr. Franc Vidic, urednik državnega zakonika. Znaprej je naprositi predsedništvo „Slovenije“, da prevzame ta posel. — Učiteljskim v Celovcu se podari po 5 iztisov knjig iz l. 1906.

IV. Predsednik poroča o Jos. Brinarjevem rokopisu „Zgodovinska učna snov za učence“, ki ga je pregledal dr. Fr. Ilešič. Ilešičev referat se izroči odborniku V. Bežku, ki ima že Brinarjev rokopis v oceni.

Pooblaste se predsednik dr. Fr. Ilešič in V. Bežek, da ukrenejo glede izdaje tega rokopisa, kar je potrebno.

V. Blagajnik Andrej Senekovič poroča o denarnem stanju, kakor sledi:

Pravi dohodki za leto 1906:

1. Pred marcem 1906 za l. 1907. plačano . . .	296—	K
2. V VI. upravni dobi za 1906 plačano:		
od 1373 udov à 4 K	5492—	K
93 naročnikov à 2 K	186—	„ 5678— „
3. Za prodane knjige	451—	98 „
4. Darila	110—	„
Skupaj	6535	98 K

Troški VI. upravne dobe znašajo: 7350 74 „

Torej se je več potrošilo 814 76 K

Ta večji potrošek je našel svoje pokritje v čistem prebitku V. upravne dobe, ki je znašal 1402 23 K.

Zato ostane še koncem VI. upravne dobe prebitek 1402 23 — 814 76 = 587 47 K.

Spominski listi:

Čisti dohodek do 5. marca 1907 156 88 K

Navodilo k Črničevemu „Računici“:

Primanjkljaj dne 5. marca 1907 131 54 „

Slovenska Šolska Matica:

Prebitek iz V. upravne dobe 587 47 „

Do 5. marca letos za leto 1907. vplačano 386— „

Denarno stanje dne 5. marca 1907 973 47 K in obresti.

Ustanovnina:

Do 5. marca 1907 vplačana ustanovnina 1958 50 K

Število članov „Hrvatskega pedagoško-književnega zbora“:

a) Za leto 1906 152

b) „ 1905 1

Denar zanje se je odposlal dne 8. februarja 1907, a knjig še nismo prejeli.

Člane je opozoriti, da naj pravočasno plačujejo letnino, da društvo ne izgubi obresti.

Ponatisku „Javnega telovadnega nastopa“ se določi prodajalna cena na 60 h za iztis.

VI. Vzame se na znanje, da je c. kr. naučno ministrstvo pripravljeno, nakupiti 5000 iztisov slovenskega prevoda H. Trunkovega spisa „Pismo na starše“ za pavšalni znesek 100 K. — Sklene se, da se natisne 10.000 ali 15.000 iztisov te brošure.

VII. Na prošnjo „Tolminskega učiteljskega društva“, da bi preskrbela „Matica“ tudi učiteljstvu na Tolminskem nekatera predavanja, se sklene, da bosta predavala v imenu „Matica“ gg. V. Bežek in Fr. Finžgar.

Tudi g. predsednik je pripravljen o Binkoštnih ali velikih počitnicah predavati ondi, ako se mu zagotovi obilna udeležba.

VIII. Za l. 1907 bo izdala „Matica“ naslednje knjige:

1. Pedagoški Letopis, VII. zvezek, 12—14 tiskanih pol, v 2500 iztisih;

2. dr. J. Bezjak, Posebno ukoslovje slovenskega učnega jezika, 2. snopič (koniec), 10 tiskanih pol v 3000 iztisih;

3. Nazorni nauk za 2. in 3. šolsko leto, 1. polovica, 6—8 tiskanih pol, v 2500 iztisih;

4. Dragotin Pribil, Roditeljski večeri, 6 tiskanih pol, v 2500 iztisih.